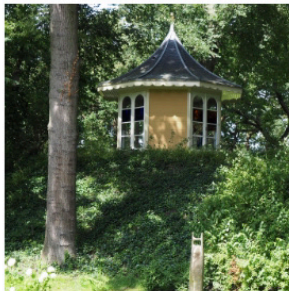

stichting
MONUMENT & VERHAAL

BELEIDSPLAN 2021 - 2023

“Thou Shalt Not” is soon forgotten, but “Once Upon a Time” lasts forever.”

Philip Pullman (Carnegie Medal acceptance speech 1996)

Met een verhaal breng je de geschiedenis van monumenten en andere historische locaties tot leven. Je maakt de functie die die locaties hadden en ook nu nog hebben zichtbaar. Een verhaal geeft een bezoeker de mogelijkheid om een plek te bekijken door de ogen van hen die erbij geweest zijn. Dat kan door mensen die bij het monument betrokken zijn, of dat nu bewoners of vrijwilligers zijn, hun eigen verhaal te laten vertellen. Of door de boeken en archieven in te duiken, en historische verhalen op een theatrale manier weer tot leven te brengen. Welke methode je ook kiest, de kern van het vertellen van verhalen is dat je oud én nieuw publiek bereikt, hopelijk ook een volgende generatie bereikt, en draagvlak creëert voor het cultureel erfgoed waar je over vertelt. Terwijl je ondertussen ook het vertellen zelf - een vorm van immaterieel erfgoed - op een goede manier onder de aandacht brengt. En dat is in essentie wat de Stichting Monument & Verhaal wil bereiken.

1. Inleiding

Stichting Monument & Verhaal organiseert en stimuleert het vertellen van verhalen op en over monumenten en erfgoed. Verhalen over het ontstaan van een specifieke locatie, over de mensen die er hebben gewoond en gewerkt, en verhalen die in de omgeving spelen. Door middel van die verhalen maak je deze plekken toegankelijk en relevant voor een breed publiek. Een publiek, bovendien, van alle leeftijden.

Een verhaal laat je beleven wat er was - of wat er geweest had kunnen zijn. Met een verhaal roep je vragen op over wat zo'n plaats nu én in de toekomst voor de aanwezige luisteraars en bezoekers en voor de omgeving betekent.

Bovendien combineert het ambacht van de verhalenverteller op historische locaties de sterke kant van twee werelden: het immaterieel erfgoed van verhalen vertellen met het materiële erfgoed van het monument.

Dit beleidsplan bevat de voorgenomen activiteiten voor de periode 2021 – 2023, maar in dit plan kijken we ook vooruit naar ideeën voor 2024 en de langere termijn.

2. Visie en missie

Visie:

Wij zijn er van overtuigd dat...

- ... over elke plaats een mooi verhaal te vertellen is;
- ... verhalen monumenten tot leven brengen;
- ... monumenten en ander cultureel erfgoed de geschiedenis actueel houden en mensen raken. Dergelijke locaties maken geschiedenis tastbaar, ze vertellen iets over waar we vandaan komen, wie wij zijn en hoe we ons ontwikkelen. Bij de grote veranderingen in onze samenleving biedt erfgoed herkenning en geeft het houvast en identiteit;
- ... er alleen draagvlak is voor het behoud van monumenten als ze in de huidige samenleving nog steeds een rol te vervullen hebben. Het vertellen van verhalen draagt daar aan bij;
- ... verhalen, juist in deze tijd van groter en sneller en alles digitaal, een rustpunt kunnen zijn, dat ze een bijzonder moment creëren dat nog lang blijft hangen bij wie het gehoord heeft;
- ... het tijd is om verhalen, die al sinds mensenheugenis verteld worden, op monumentale locaties opnieuw een plek te geven.

Missie:

Stichting Monument & Verhaal is in mei 2020 opgericht om verhalen van materieel en immaterieel erfgoed te verzamelen en bekend te maken aan een algemeen publiek om op die manier de geschiedenis van dit erfgoed levend en cultureel relevant te houden voor nu en in de toekomst. Door het uitvoeren van research en het verzamelen van verhalen over monumentale plaatsen en mensen op die plaatsen, over historische gebeurtenissen, over volkscultuur en volksgeloof en vergelijkbare thema's, wil de stichting:

- verhalen ontwikkelen op basis van historische gegevens;
- verhalen vertellen en beschikbaar stellen, onder meer in gesproken, geschreven, gefilmde en gedrukte vorm;
- met verhalen een breed publiek aanspreken, om zo deze verhalen levend te houden;
- bewoners, gebruikers en beheerders van erfgoedlocaties inspireren, zodat zij de mooie verhalen van hun monumenten op een toegankelijke manier ook zelf beter leren vertellen.
- vertellen als cultuurvorm promoten en podia voor uitvoering van het ambacht van verhalen vertellen creëren.

*Architecture is the printing press of all ages,
and gives a history of the state of the society in which it was erected.*

Lady Morgan (1781-1859)

3. Doelstelling en doelgroepen

Door het inzetten van verhalen draagt de stichting bij aan twee doelen:

- behoud van cultureel erfgoed door vergroting van het draagvlak;
- Behoud en versterking van het immaterieel erfgoed van verhalen vertellen.

Met haar activiteiten richt de stichting zich zowel op bij monumenten betrokken partijen als op het brede publiek. Het grootste deel van het publiek wil graag informatie tot zich nemen, maar pakt die informatie beter op als het op een lichtvoetige, toegankelijke manier wordt aangeboden. Verhalen zijn daar bij uitstek een middel voor: je hebt direct contact, je kunt vragen naar de verhalen van je bezoekers en daar ook inhoudelijk op reageren. En je kunt je richten op een speciaal publiek, bijvoorbeeld aanwezige jeugd. Via je verhaal kun je vervolgens uitleggen wat zo bijzonder is aan de plek waar het publiek zich bevindt, en waarom je er zuinig op moet zijn.

Betrokken partijen waar de stichting zich op richt zijn de erfgoedgemeenschappen die verbonden zijn aan monumenten: de bewoners, de eigenaren, stichtingsbesturen, vrijwilligers, de mensen die er werken. Veel van deze partijen en personen kennen de geschiedenis van de monumenten en locaties waar zij bij betrokken zijn van haver tot gort. Er op een overtuigende en inspirerende manier over vertellen aan een breed publiek is echter iets anders dan een inhoudelijk mooie lezing geven voor een in historische details geïnteresseerd publiek.

De Stichting Monument & Verhaal richt zich daarom niet alleen op het publiek, maar ook op bij monumenten betrokken personen. De stichting wil haar kennis en ervaring inzetten om ook anderen zo goed mogelijk hun verhalen te laten vinden, vertellen en overdragen.

4. Ambities en activiteiten

In 2020 heeft de stichting zich enerzijds geconcentreerd op taken die samenhangen met de oprichting van de stichting, het maken van een huishoudelijk reglement, verkrijgen van ANBI-status, het realiseren van een huisstijl, en dergelijke. Daarnaast is een projectplan gerealiseerd voor haar eerste grote project, waarvoor ook een deel van de fondsenwerving is gerealiseerd.

In 2021 en 2022 zullen de activiteiten voor een belangrijk deel voortvloeien uit de in 2020 geformuleerde plannen:

- Het verder uitbreiden van een netwerk van partners, verwante organisaties en personen, en van fondsen;
- Het werven van de nog ontbrekende fondsen voor het eerste project: Verhalen van Hollands Buiten - fase I (VvHB-I);
- Het realiseren van dit eerste project.

Daarnaast zal de stichting in de komende drie jaar in elk geval plannen voor een vervolgpriject (fase II) formuleren, eveneens passend binnen de bovengenoemde visie en missie. Ook voor dit project worden plannen ontwikkeld, partners gezocht en fondsen geworven. Beide projecten worden uitgevoerd conform de doelstellingen van de stichting. Aan het eind van elk project vindt een evaluatie plaats, om de opgedane ervaring optimaal mee te nemen in een volgend project.

Tenslotte zal de stichting beschikbaar zijn voor het uitvoeren en eventueel ook organiseren van activiteiten waarvoor zij wordt benaderd door derden, voor zover deze activiteiten aansluiten op of voortvloeien uit haar lopende activiteiten en/of haar doelstellingen.

Terugblik

De voor 2020 geplande pilot voor het project 'Verhalen van Hollands Buiten' kon wegens coronabepalende maatregelen helaas niet worden uitgevoerd. Daarom zijn de pilotverhalen opgenomen in het project VvHB-I.

Geplande projecten

In het project 'Verhalen van Hollands Buiten' worden verhalen verzameld, verteld, vastgelegd en overgedragen over de buitenplaatsen van de Zuid-Hollandse Landgoederenzone. Het accent ligt daarbij op de ca. 25 landgoederen die betrokken zijn bij 'Hollands Buiten'.

In 2021 en 2022 wordt fase I van dit project uitgevoerd. De eindproducten van deze fase zijn:

- 10 'Oral History' verhalen, gebaseerd op gesprekken met mensen die op diverse manieren bij een landgoed of buitenplaats betrokken zijn. Deze verhalen worden deels vastgelegd in films van 5 minuten die op de website van de betrokken partners kunnen worden geplaatst, en zullen ook door middel van bijv. een interview live voor het publiek te horen zijn;
- Een film over de Landgoederenzone als geheel, die als promotie- en informatiemateriaal gebruikt kan worden;
- 10 theatrale historische maatwerkverhalen over 10 deelnemende landgoederen en buitenplaatsen;
- Een verhaal over de Landgoederenzone als geheel;
- Een reader waarin de historische verhalen worden vastgelegd, voor gebruik op de locaties zelf;
- Een training voor mensen van de betrokken locaties, zodat ze de verhalen ook zelf kunnen gaan vertellen.

Die laatste twee producten stellen de betrokken erfgoedlocaties in staat zelfstandig de verhalen van Hollands Buiten te gebruiken, te blijven vertellen en verder te ontwikkelen.

Op basis van de resultaten van fase I zal in de loop van deze periode vormgegeven worden aan fase II, die mogelijk in 2023 van start zal kunnen gaan, tenzij besloten wordt 2023 te gebruiken voor het vormgeven van dit projectplan en de bijbehorende fondsenwerving. Of dit mogelijk is zal afhangen van de mogelijkheid om voor deze planvormingsfase zelf fondsen te werven.

Einddoel van de opeenvolgende projectfasen is uiteindelijk om voor alle bij Hollands Buiten betrokken landgoederen en buitenplaatsen zowel een historische maatwerkverhaal als een

oral history-verhaal te ontwikkelen. Gaandeweg zal blijken of dit haalbaar is, en of het ook gewenst is. Er zullen wellicht locaties zijn die geen behoefte hebben aan (beide) verhalen.

Voor de wat verdere toekomst denken we aan nog een aantal mogelijke vervolgactiviteiten voor Verhalen van Hollands Buiten, waaronder een publieksevenement rond erfgoed en verhalen en wellicht een publicatie van de gemaakte verhalen gericht op het brede publiek. En we denken na over nieuwe projecten op en over erfgoedlocaties binnen Nederland.

If history were taught in the form of stories, it would never be forgotten.

Joseph Rudyard Kipling (1865-1936)

5. Communicatie en netwerk

Communicatie met partners, fondsen, subsidieverstrekkers, media en verwante organisaties op het terrein van cultureel erfgoed en vertellen behoort tot de belangrijkste aandachtspunten van de stichting. De stichting heeft een website met een blog. In de loop van 2021 onderzoeken we wat de beste opties zijn voor de stichting voor het gebruik van sociale media. Op het moment dat het grote eerste project van start gaat wordt het bovendien opportuun om een nieuwsbrief te maken.

In 2020 en 2021 heeft de stichting grotendeels in de luwte gefunctioneerd. Er is bewust gekozen om de stichting eerst goed op poten te zetten en het eerste project in gang te zetten voor we onszelf breed aan de wereld zouden presenteren. In de komende jaren wordt het zaak om meer publiciteit te zoeken, en ons bestaan breed bekend te maken binnen zowel het netwerk van vertellers in Nederland en Europa als binnen de erfgoedwereld. Dergelijke contacten leveren kennis op en wellicht ook mogelijkheden tot samenwerking in nieuwe projecten.

6. Uitdagingen in de komende tijd

Op het moment dat we dit beleidsplan formuleren zitten we nog steeds de corona-crisis. Het geldende maatregelenpakket fluctueert, soms kan er veel en vaak kan er weinig. De inschatting is dat dit de komende jaren nog zal spelen, en dat wij er dus rekening mee te houden hebben. Een groot deel van ons werk behelst echter research en één op één gesprekken; dit kan meestal prima worden uitgevoerd binnen alle eventuele maatregelen. Voor de komende jaren moeten met name de cursussen zodanig worden opgezet dat we voldoen aan de op dat moment geldende regels, terwijl we wel een groep creëren die samen verhalen gaat vertellen. Ook het vertellen van de verhalen voor publiek zal binnen de op dat moment geldende maatregelen moeten worden gerealiseerd.

*Per sopravvivere bisogna raccontare storie.
(Om te overleven, moet je verhalen vertellen)*

Umberto Eco (1932-2016)

7. Organisatie

De Stichting Monument & Verhaal heeft een onbezoldigd bestuur van drie leden. Daarnaast heeft de stichting een projectbureau, waar de praktische zaken worden uitgevoerd die nodig zijn om de stichting te laten functioneren; denk aan administratie, het bijhouden van de website, en het beantwoorden van de mail.

De projecten worden uitgevoerd door initiatiefnemers die zelf een projectplan maken. Na goedkeuring van het projectplan door het bestuur vindt fondsenwerving plaats, waarna het project kan worden uitgevoerd

8. Cultureel ondernemerschap

De stichting Monument & Verhaal neemt het initiatief voor projecten die zonder subsidies en fondsenwerving niet mogelijk zijn. Hoewel de resultaten van de projecten, de verhalen, evenementen en bijvoorbeeld films, een publiek en partners bereiken die deels bereid zullen zijn hier voor te betalen, is het te veel gevraagd de kosten voor het creëren van die verhalen en films geheel door een betalend publiek of partner op te laten brengen. Er is een grote inhoudelijke en artistieke inspanning nodig om een goed resultaat te realiseren, dus daar zal vrijwel altijd geld bij moeten. Om toch cultureel ondernemend te kunnen zijn is goede samenwerking met inhoudelijke partners en locaties essentieel. Door vooraf afspraken te maken over welk deel van een project door bijvoorbeeld kaartverkoop kostendekkend kan zijn, kan worden besproken welk deel de partners, mede dankzij bijvoorbeeld ingeschatte recettes uit kaartverkoop, zelf kunnen bijdragen. Bij startende initiatieven, zoals Verhalen van Hollands Buiten fase I, zal dat nog niet zo veel zijn, maar bij vervolgfases, waarin meer nadruk op evenementen en uitvoering zal worden gelegd, wordt er naar gestreefd die bijdrage te laten oplopen.

9. Fair Practice Code

De Stichting Monument & Verhaal onderschrijft de Fair Practice Code, de gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie. Dat betekent voor ons onder meer dat de bedrijfsvoering open en transparant is. De beleidsplannen en jaarverslagen zijn openbaar en op onze website terug te vinden. Het betekent ook dat we de mensen met wie we werken altijd een eerlijk salaris betalen. Projecten worden zo opgezet dat opgedane kennis gedeeld wordt, en dat de resultaten nog jarenlang bruikbaar blijven. Waar nodig trainen we mensen bij de betrokken erfgoedlocaties in het vertellen van de verhalen, en zijn we altijd bereikbaar voor vragen. We geloven dat iedereen zijn of haar eigen vak heeft, en maken dus dankbaar gebruik van de expertise van diverse artiesten en andere creatievelingen.

10. Governance Code Cultuur

De Stichting Monument & Verhaal past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe. Dat betekent dat bij alle beslissingen en nieuwe projecten nagedacht wordt over de vragen: hóe doen we het, waarom doen we het zo, en doen we het dan ook goed? Het creëren, overdagen en bewaren van culturele waarde, het eerste principe van de G.C.C., zijn feitelijk de basisdoelstellingen van stichting Monument & Verhaal, die ook in ons beleidsplan als kerndoelen zijn opgenomen:

- behoud van cultureel erfgoed door vergroting van het draagvlak;
- behoud en versterking van het immaterieel erfgoed 'verhalen vertellen'.

Ons bestuur is onafhankelijk en integer, en houdt er toezicht op dat de plannen die ontwikkeld worden haalbaar zijn en in lijn met de kerndoelstellingen. De bedrijfsvoering is, in lijn met de Fair Practice Code, transparant en openbaar.

11. Code Diversiteit & Inclusie

De stichting spant zich bij al haar activiteiten in om aandacht te hebben voor diversiteit en inclusie. Stichting Monument & Verhaal wil dat alle bij de stichting betrokkenen, van medewerkers, bestuurders en partners tot het publiek van de projecten, zichzelf kunnen zijn en zich veilig en gerespecteerd voelen.

Verhalen rond cultureel erfgoed bieden een mogelijkheid om nieuwe thema's aan te boren en gebeurtenissen opnieuw te onderzoeken en interpreteren. Geschiedenis wordt toch vaak verteld vanuit de rijke, blanke bovenlaag, en vanuit een mannelijk perspectief. We willen de geschiedenis zoals we die kennen niet teniet doen of veroordelen, maar er zijn momenten dat een andere invalshoek op hetzelfde verhaal nieuwe inzichten kan bieden, een andere stem nieuwe kleur kan geven. Een erkenning van die diversiteit verrijkt ons allemaal, en maakt dat meer mensen zich 'deel van het verhaal' gaan voelen.

12. Financiën

De stichting Monument & Verhaal is een stichting zonder winstoogmerk. Uiteraard worden de mensen die voor de stichting werken wel betaald. De oprichters van Monument & Verhaal hebben een doorlopende sponsoring toegezegd door structureel een percentage van de inkomsten die ze via projecten van deze stichting verwerven af te staan. Van anderen (vertellers, projectmedewerkers) die via de stichting een opdracht krijgen wordt 10% van de door de stichting bij de opdrachtgever bedongen gage ingehouden. Van deze percentages worden de lopende kosten van de stichting betaald: de website, verzekeringen, kantoorkosten, etc., en de uren die gemaakt worden door de medewerkers van het bureau die niet aan een specifiek project zijn toe te schrijven. Indien mogelijk wordt voor deze kosten op den duur ook externe financiering gezocht.

Voor de financiering van alle projecten worden sponsor- en subsidiebijdragen gezocht. Een project kan pas van start als de financiering rond is.

De stichting heeft de culturele ANBI-status.

"After nourishment, shelter and companionship, stories are the thing we need most in the world."

Philip Pullman (Norwich, UK, 1946)